

Rhagair

Annwyl Fyfyriwr

Croeso i Brifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant ac rwy'n gobeithio y byddwch yn mwynhau'r cwrs MA Dwyieithrwydd ac Amlieithrwydd. P'un a ydych yn dilyn y cwrs hwn at ddibenion datblygiad proffesiynol parhaus lle byddwch, gobeithio, yn gwella'ch rhagolygon gyrfa, neu'n syml at ddibenion diddordeb neu fwynhad cyffredinol, rwy'n ffyddiog y bydd y cwrs hwn o fantais ac yn werth chweil i chi.

Gan fod dwyieithrwydd / amlieithrwydd mor eang fel maes astudiaeth academiaidd, gan gwmpasu cynifer o agweddau megis seicoieithyddiaeth, cymdeithaseg iaith, caffaeliad iaith, cynllunio iaith a chreu polisïau, rydym wedi ceisio sicrhau y bydd y modiwlau yr ymdrinnir â hwy'n darparu profiad eang ond cyfle hefyd i fyfyrwyr ddarganfod diddordeb mewn maes astudio penodol y gallent benderfynu arbenigo ynddo yn y dyfodol.

Anogwn fyfyrwyr bob amser i gwblhau'r cwrs MA yn llawn trwy astudio 180 o gredydau ac rydym yn sicrhau eu bod nhw'n cael y gefnogaeth angenrheidiol i wneud hynny bob amser. Fodd bynnag, gan fod gan y cwrs strwythur modwlar lle gellir astudio hefyd am dystysgrif ôl-raddedig (60 credyd), diploma ôl-raddedig (120 credyd), a hyd yn oed modiwl sengl, ni ddylai fyfyrwyr byth deimlo eu bod o dan unrhyw bwysau i gyflawni'r hyn a allai ymddangos yn anorchfygol weithiau. Mae'r brifysgol yn darparu gwasanaethau i bob myfyriwr a ddyluniwyd i hwyluso taith lyfn a didrafferth trwy astudiaeth academiaidd, ac fe'u hanogir i fanteisio arnynt.

Yn ogystal â'r Llyfryn Arweiniad ar gyfer Modiwl ECDA-7012C, *Dwyieithrwydd ac Amlieithrwydd yn yr Unigolyn*, darperir deunydd cyfeirio hefyd ar ffurf dau gyhoeddiad yn ogystal â deunydd darllen a lungopiwyd yn gyfreithlon er cyfleustod i chi ac fe'u hadwaenir fel Darlleniad 1, 2, 3, 4 a 5.

Dyma'r ddau gyhoeddiad:

Baker, C. *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. Clevedon:

Multilingual Matters, 2011. (5ed Rhifyn)

Beatens Beardsmore, H. *Bilingualism: Basic Principles*. Clevedon: Multilingual Matters, 1991.

Dyma ddarlleniadau 1-5:

1. Chin, N. B. & Wigglesworth, G. *Bilingualism: an advanced resource book*. London: Routledge, 2007.

2. Terminology and Typology: Samuel Abudarham

3. Dodson, C.J. *The Effects of Second Language Education on First / Second Language Development*. In B.M. Jones & P. Ghuman (eds) *Bilingualism, Education and Identity*. Caerdydd: Gwasg Prifysgol Cymru, 1995.

4. Skutnabb-Kangas, T. *Bilingualism or Not: The Education of Minorities*. Clevedon: Multilingual Matters, 1981.
5. Sachdev, I. & Giles, H. Bilingual Accommodation. In T.K. Bhatia & W.C. Ritchie (eds) *The Handbook of Bilingualism*. Oxford: Blackwell, 2006.

Dylech gyfeirio at y rhain bob amser, naill er mwyn dod o hyd i'r wybodaeth a grybwyllwyd yn y Llyfryn Arweiniad, neu i gyfoethogi, dyfnhau a gwella'ch dealltwriaeth o wybodaeth sydd eisoes wedi'i darparu.

Mae Llawlyfr i Fyfyrrwyr yn rhoi ichi fanylion yr holl fodiwlau a gynigir fel rhan o'r cwrs MA llawn, gan gynnwys y rhai sy'n orfodol a'r rhai sy'n ddewisol. Mae'r fath fanylion yn cynnwys nifer y credydau ar gyfer pob modiwl, y cynnwys a'r canlyniadau academaidd, y dulliau asesu yn ogystal â phwysiad pob cydran asesu. Ceir rhestr lyfrau ar ddiwedd pob modiwl hefyd. Cynghorir myfyrrwyr Dysgu o Bell i ddefnyddio hwn fel llyfryddiaeth ychwanegol gan fod gan y Llyfryn Arweiniad hefyd restr o gyfeiriadau sy'n ymwneud â chyhoeddiadau a grybwyllwyd yn y llyfryn ei hun.

Os byddwch yn dymuno cyfeirio at unrhyw ddeunydd darllen a allai fod yn anodd ei gaffael, mae croeso ichi roi gwybod imi fel Cydlynnydd y Cwrs. Er y dylech ganfod bod y deunyddiau astudio a ddarparwyd ar eich cyfer yn ddigon i fodloni gofynion yr aseiniad(au) a osodwyd ar gyfer modiwl, fe'ch cynghorir mai *arweiniad*, fel y mae'r enw'n awgrymu, yw'r Llyfryn Arweiniad a dylai pob myfyriwr ddarllen cymaint â phosibl o gwmpas y maes astudio.

Bydd y deunyddiau astudio a anfonir ar gyfer pob modiwl hefyd yn cynnwys yr aseiniad(au) a osodwyd at ddibenion asesu yn ogystal â'r *meini prawf* y bydd pob aseiniad yn cael eu hasesu wrthynt. Bydd y meini prawf asesu'n cynnwys y rhai sy'n generig eu natur (ac a fydd yn gyffredin i bob modiwl), yn ogystal â'r rhai sy'n fwy penodol i'r pwnc ac yn seiliedig ar *gynnwys academaidd modiwl penodol*. Bydd pob maen prawf yn cael ei asesu'n unigol a'i gofnodi ar daflen asesu ac yna'n cael eu cyfuno'n un marc cyffredinol.

Caiff pob aseiniad ei farcio am yr eildro yn fewnol gan academydd arall ac fel rheol, deuir i gytundeb ar y marc i'w dyfarnu cyn iddo gael ei anfon at arholwr allanol am asesiad terfynol. Mae'r marc a ddyfernir yn fewnol yn parhau i fod yn un dros dro hyd nes bod yr arholwr allanol yn cadarnhau hynny mewn bwrdd arholi.

Y gobaith yw y bydd yr uchod yn gymorth wrth baratoi am unrhyw aseiniad. Pwrpas rhoi'r meini prawf asesu ichi ymlaen llaw yw er mwyn eich cynorthwyo wrth ganolbwyntio ar y materion perthnasol.

Amgaeir dogfennau hefyd sy'n rhoi manylion ac arweiniad pellach mewn perthynas ag agweddau amrywiol fel gweinyddu, gofynion a rheoliadau academaidd, gwasanaethau a chymorth i fyfyrwyr. Fel myfyrrwyr dysgu o bell, ceir gwahaniaethau amlwg ac anochel y byddwch yn cael profiad ohonynt wrth gyflwyno'r cwrs o gymharu â bod ar y campws. Fodd bynnag, pwysleisir nad oes angen ystyried hwn yn brofiad ynysol neu unig. Gellir cysylltu'n rheolaidd dros yr e-bost, ffôn neu Skype er mwyn lleihau neu ddatrys unrhyw broblemau posibl. Yn ei hanfod, y cyngor a roddir i chi yw bod angen ichi gysylltu â'ch tiwtor pryd bynnag

y mae angen cymorth arnoch ac am y rheswm hwnnw, rydw i, Cydlynnydd y Cwrs, yn sicrhau fy mod i ar gael i ateb unrhyw ymholiadau wrth iddynt godi.

Unwaith eto, dymunaf yn dda ichi gyda'ch astudiaethau a gobeithio y bydd y profiad academaidd yn un llawn mwynhad a gwerth chweil yn ogystal â goleuedig ichi.

Dr Hywel Glyn Lewis
Y Cydlynnydd MA Dwyieithrwydd ac Amlieithrwydd
Ffôn: 0044-(0)1267-676680
E-bost: h.lewis@ydds.ac.uk

Asesiad ECDA-7012C

Gwaith cwrs: 100%

Aseiniad 1 (3,000 o eiriau) 50%

Dadansoddwch yn feirniadol i ba raddau y gellir ystyried bod unigolyn dwyieithog cytbwys yn “rhywogaeth brin os ydyw’n bodoli o gwbl”

Aseiniad 2 (3,000 o eiriau) 50%

Pa fath o anawsterau methodolegol y gellir eu disgwyl wrth geisio mesur hyfedredd dwyieithog unigolyn, ac i ba raddau y gellir goresgyn y rhain?

Modiwl ECDA-7012C: Dwyieithrwydd ac Amlieithrwydd yn yr Unigolyn

Rhagarweiniad

Mae iaith yn ffenomenon sy'n amgylchynu pob un ohonom ac mae bron yn amhosibl dianc rhagddi gan fod cyfathrebu yn angen gyddol oes, ymarferol y mae'r rhan fwyaf ohonom yn dibynnu'n barhaus arni er mwyn rhyngweithio gyda chyd fodau dynol. I'r rhan fwyaf o bobl, felly, yn y bôn, mae iaith yn gysylltiedig â *chyfathrebu*, boed ar lafar neu ar bapur, gan mai cyfathrebu yw'r hyn y mae'r rhan fwyaf o bobl yn defnyddio iaith ar ei gyfer ac ni feddylir ymhellach fel rheol am unrhyw oblygiadau allanol posibl. Fodd bynnag, gall cyfathrebu weithredu ar sawl lefel wahanol, hyd yn oed mewn cyd-destunau cymdeithasol lle dim ond un iaith gyffredin a ddefnyddir. Mewn cyd-destunau lle caiff mwy nag un iaith ei mabwysiadu neu lle mae mwy nag un iaith ar gael, hynny yw mewn cyd-destunau dwyieithog neu amlieithog, mae cyfathrebu o ran rhyngweithio dynol yn cymryd sawl agwedd a goblygiad arall a allai fod yn gymdeithasol, yn seicolegol, yn addysgol neu'n wleidyddol eu natur.

Fel y mae Sachdev & Giles (2006:354) yn haeru:

“Bilingual communication is influenced not only by features of the immediate situation and participants' initial orientations to it, but also by the socio-historical context in which the interaction is embedded...Bilingual communication is not *only* a matter of exchanging referential information, but salient social category memberships are often negotiated during an interaction through the processes of accommodation.”

Mae Mackey (1967:11) yn datgan:

“Bilingualism, far from being exceptional, is a problem which affects the majority of the world's population.”

Gellir ystyried bod y defnydd o'r gair “problem” yn ddadleuol fel y byddwn yn gweld yn ystod y cwrs hwn. Fodd bynnag, mae mathemateg bur yn pennu oherwydd amcangyfrifir bod rhwng 5,000 a 7,000 o ieithoedd yn y byd a llai na 200 o wledydd, mae'r rhan fwyaf ohonynt o leiaf yn ddwyieithog neu'n amlieithog, sefyllfa sydd yn aml yn golygu canlyniadau *gwleidyddol a diwylliannol* anochel. Mae gan sawl gwlad ieithoedd na ellir eu rhifo'n cael eu siarad yn erbyn eu poblogaethau, fel y byddwn yn darganfod ym Modiwl ECDA-7011C. Fel y mae Edwards (1994:1) yn datgan mae bod yn ddwyieithog yn “a normal and unremarkable necessity for the majority of the world today”.

Mae Hoffman (1991:6) yn nodi'r ffaith fod y maes astudio'n un aml-ddisgyblaethol, gan fod “wide range of social sciences contribute towards our understanding of bilingualism: sociology, ethnology, anthropology, education, psychology and most branches of linguistics, including pragmatics.”

Mae Baetens Beardsmore (1991:41) sy'n ystyried dwyieithrwydd yn “a relative concept with no clear cut-off points” yn datgan hefyd:

“One explanation for the difficulties in circumscribing the field of bilingualism is the multidisciplinary nature of the aspects involved...The various disciplines involved in analysing the phenomenon, be they linguistics, psychology, sociology or pedagogy, approach it from their own particular vantage point...the term bilingualism covers a diverse series of programmes...” (1991:3)

Dyluniwyd y cwrs MA hwn i ymchwilio i amryw faterion sy'n amgylchynu agweddau amryfal dwyieithrwydd ac amlieithrwydd a sut maent yn rhyngweithio gyda'i gilydd, oherwydd byddai rhannu'r materion hynny'n adrannau'n gamarweiniol ac yn bychanu effaith bosibl pob agwedd ar agweddau eraill.

Fodd bynnag, er mwyn hwyluso dealltwriaeth, mae angen canolbwyntio hefyd ar rai materion hanfodol sy'n ymwneud â phob agwedd unigol cyn ymdrechu i ymchwilio i unrhyw gydgyssylltiad. Er enghraifft, lle mae'r astudiaeth o ddwyieithrwydd yn yr unigolyn yn tueddu i ganolbwyntio'n bennaf ar agweddau ieithyddol a seicoieithyddol, mae dwyieithrwydd cymdeithasol yn cwmpasu materion cymdeithaseg iaith, cymdeithasol-ddiwylliannol, gwleidyddol ac addysgol etc.

Yn y modiwl cyntaf, “Dwyieithrwydd ac Amlieithrwydd yn yr Unigolyn” (ECDA-7012C), felly, byddwn yn astudio dwyieithrwydd / amlieithrwydd mewn unigolion cyn bwrw ymlaen i osod yr unigolyn yng nghyd-destun cymdeithasol ehangach y modiwl nesaf, “Dwyieithrwydd Cymdeithasol” (ECDA-7011C). Fodd bynnag, mae'r llinell sy'n gwahanu'r ddau yn aml yn athraidd iawn, efallai caiff y cysylltiad ei grisialu yng nghwestiwn Fishman (1965): Who speaks what language to whom and when? (Baetens Beardsmore, 1991:5).